

Opoe De Lange uit Lutten, in 1964

Een bijzonder jubileum in de gemeente Hardenberg (3)

E. Wolbink

De derde bijdrage in deze serie gaat over een hele 'gewone' opoe uit Lutten. Wat haar bijzonder maakte, was dat ze op 2 oktober 1964 haar 93ste verjaardag mocht vieren en daarmee de oudste inwonerster van de gemeente Hardenberg werd. Dat was een prima reden voor de redacteur van Het Noord-Oosten om eens even bij de oude dame op koffievisite te gaan...

De krant van 16 oktober 1964

Opoe De Lange in Lutten is op 2 oktober 93 jaar geworden. Toen kwamen haar kinderen natuurlijk allemaal. Harm, die naar het westen is gemigreerd, was er. Klaas, die onmiddellijk naast het ouderlijk huis woont, ontbrak natuurlijk niet en de beide dochters, die in Hardenberg wonen, zijn er vanzelfsprekend geweest om de huisgenote van hun jongste zuster die met Albert Veltink getrouwd is, te feliciteren. Willem Stad, haar vroegere reeds gestorven buurman kon altijd raak zeggen: 'We moeten wel een keer weg. Wanneer we allemaal zouden blijven leven, dan werd de wereld te klein voor ons. Dan zouden we stijf naast elkaar op de wereld staan', placht hij dan te zeggen. Dat was een oude buurman. Nu zijn er andere burens gekomen.

Zolang ze getrouwd was, heeft ze daar op datzelfde punt gewoond. Het was niet allemaal gemakkelijk in de goede oude tijd. Och, vader Dekker in Slagharen had een boerenspulletje, zodat er wel eten en drinken kwam, maar toch... schoolgaan heeft ze maar weinig gedaan. In de eerste klas leerde ze streepjes maken en toen moest ze maar verder thuis blijven. Ze heeft zich echter nog wel een beetje bekwaamd in het schrijven en wanneer ze haar naam moet zeggen, dan hoeft ze zich nergens voor te schamen. Ook het lezen heeft ze wel geleerd. Van de wereld heeft ze nooit veel gezien: Hardenberg, Coevorden, Ommen en Hoogeveen, dat waren de grote plaatsen waartussen haar leventje is geleefd. De Lange werkte altijd bij de Baanbreker en de lonen lagen daar wel niet hoog, maar met een klein eigen spulletje er bij hadden ze het toch vooral niet slechter dan veel anderen. Ze kon haar vijf kinderen groot brengen en op dat gezellige punt daar in Lutten is ze altijd gelukkig geweest. Roelofje de Lange-Dekker is de oudste inwonerster van de gemeente Hardenberg.



Uitsnede uit het persoonsbewijs van Roelofje de Lange-Dekker, anno 1941. (Collectie J.A. Garst-Veltink, Lutten)

Geboren in Slagharen

Hoewel de krant 'opoe De Lange' niet eens bij naam noemde, wist toch iedere lezer in Lutten en omgeving over wie het artikel ging. 'Opoe' was op 2 oktober 1871 geboren als dochter van landarbeider Klaas Dekker en Hermanna Snippe. Haar voornaam was Roelofje, vernoemd naar haar grootmoeder Roelofje Dekker-Eleveld. Roelofjes geboortehuis stond volgens de burgerlijke stand in Slagharen-De Belte. Zij was het eerste kindje van Klaas en Hermanna. Er zouden nog zes kinderen volgen, van wie er drie op jonge leeftijd ongehuwd stierven. Haar kinderjaren bracht Roelofje door in Slagharen. Daar ook ging ze naar school, maar - zoals de krant al schreef - dat was maar van korte duur.

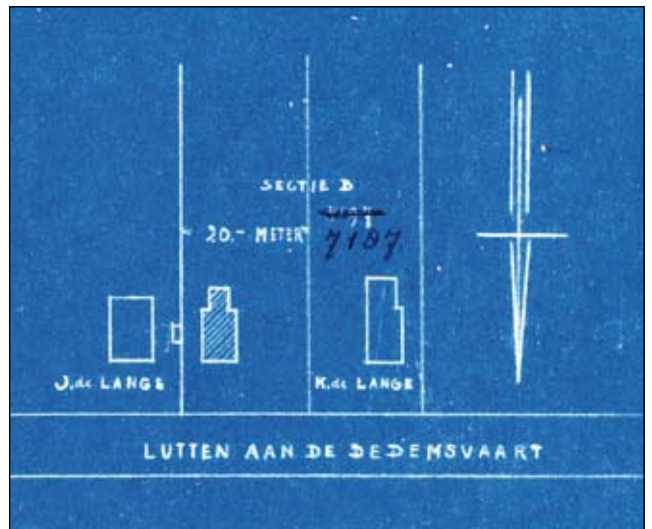
Dienen in Ane

Toen Roelofje nog maar elf jaar oud was, ging ze al het huis uit om als dienstmeisje aan de slag te gaan bij de familie Hulter in Ane. Rond diezelfde

Kadastrale situatie van de woningen aan de Dedemsvaartse-weg-Zuid in Lutten. Links het huis van Jan Hendrik en Roelofje de Lange. Rechts de in 1938 gebouwde woning van zoon Klaas de Lange en in het midden de in 1939 gebouwde woning van het echtpaar Veltink-de Lange.

tijd verhuisden haar ouders met haar zusjes en broertje van Slagharen naar 't Engeland bij Ane. Haar werkgever was Gerrit Jan Hulter die een grote boerderij bezat en bestierde. Die boerderij was al generaties lang in zijn familie. Door het overlijden van zijn oudste broer en diens twee echtgenotes, zonder erfgenamen na te laten, werd Gerrit Jan Hulter erfopvolger, en dat terwijl hij ongehuwd was. Pas op 49-jarige leeftijd trouwde hij met Annegien Otten uit Collendoorn. Gerrit Jans bruid was een generatie jonger, zij verschilden precies vijftwintig jaar. Dat gebeurde vroeger wel vaker, maar toch leverde het hem ook nog wel eens commentaar op. Gerrit Jan Hulter zei dan steevast: *lej kunt better de bokse an de wiege scheuren, dan een old wief in bedde beuren...*

Roelofje zou daarna nog een jaar lang werken bij Gerrit Jan en Annegien. Ze stopte met dienen toen ze zelf in het huwelijksbootje stapte. Ze was toen 24 jaar, net als haar bruidegom Jan Hendrik de Lange. Hun huwelijk werd op 3 juli 1896 gesloten in het gemeentehuis in Heemse door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente Ambt Hardenberg. Jan Hendrik de Lange was in 1871 geboren in Lutten aan de Dedemsvaart, als zoon van arbeider Harm de Lange en Hendrika Eppink. Jan Hendrik was werkzaam bij de aardappelmeelfabriek De Baanbreker.



Trouwen in Lutten

Daar in Lutten, in het ouderlijke huis van Jan Hendrik, zou Roelofje de rest van haar leven blijven wonen. Dat huis stond aan de zuidzijde van het kanaal en is tegenwoordig genummerd aan de Anerweg-Zuid 35. Vroeger gaf de postbode haar brieven af op het adres P-212 en later P-247. Jan Hendrik en Roelofjes huwelijk was een zgn. 'moetje'. Er was een kleintje op komst, en twee maanden voor de geboorte van hun dochter Annigje waren ze in de echt verbonden. Roelofje en Jan Hendrik kregen samen vijf kinderen, drie dochters en twee zoons, geboren tussen 1896 en 1906.

Dochter Annigje trouwde in 1920 met Jan ten Broeke uit Stad Hardenberg en verliet daarmee het ouderlijk huis in Lutten. Dochter Hermanna

Familieportret, gemaakt ter gelegenheid van het 50-jarig huwelijk in 1946. In het midden zitten Jan Hendrik de Lange en echtgenote Roelofje Dekker. Links naast Jan Hendrik zit zijn vrijgezelle broer Jan. (Collectie J.A. Garst-Veltink, Lutten)



trouwde in 1922 met Albert Jan Breukelman, eveneens uit Stad Hardenberg en ook zij verliet haar geboortehuis. Als Roelofje bij *o onze vrouw-luu* (haar dochters) op visite ging, maakte ze gebruik van de koets van Jacob de Jong. Hij woonde dichtbij het Haantje en fungeerde dan als taxi-chauffeur.

Zoon Harm de Lange trouwde in 1928 met Femmigje Gort. Zij bleven na hun huwelijk eerst in Lutten wonen, maar verhuisden later naar Wijhe. Zoon Klaas trouwde in 1936 met Jentje Scholten uit Schuinesloot. Zij lieten naast Klaas' ouderlijk huis een nieuwe woning bouwen. De jongste telg van Jan Hendrik en Roelofje, Hendrika de Lange, trouwde in 1935 met Albert Veltink. Aanvankelijk vestigden ze zich aan de Van den Beltsweg. Daar werd dochter Jannie Aaltje geboren op 26 mei 1936. In 1939 liet het echtpaar Veltink een huis bouwen naast het ouderlijk huis van Hendrika aan de Anerweg-Zuid.

Bij het woonhuis was ook nog enige agrarische activiteit. Jan Hendrik en Roelofje de Lange hielden gewoonlijk een paar koeien, een pink en een kalfje. Verder wroette er vaak een mot met biggen in de wei en scharrelde een koppel kippen op het erf. Het kleine boerenbedrijf was bijna zelfvoorzienend. Men hoefde voor melk, boter en eieren in principe de deur niet uit. Het loon dat Jan Hendrik verdiende als arbeider van de aardappelmelfabriek zorgde ervoor dat het gezin goed rond kon komen. Roelofje de Lange had dan weliswaar minimale scholing gehad, zoals de krant schreef, maar ze kon wel van alles maken. Ze maakte bijvoorbeeld haar eigen jurken. Verder kon ze heel goed met geld omgaan en zorgde ze ervoor dat het huishoudboekje prima op orde was en bleef.

Toch kon ze het geld ook wel uitgeven. Toen de televisie haar intrede deed, schaften ze er al vrij snel eentje aan bij 'buurman' Klaas. Dat zorgde er echter voor dat de jeugd bijna geen avond meer in huis was, maar steeds bij de burens. Opoe besloot daarop dat ze ook maar zo'n 'kiekkaste' moest kopen, zodat de kinderen voortaan weer gewoon thuis waren. De tv werd betaald van het

geld dat opoe 'van Drees' kreeg. Eens per maand bracht de postbode haar AOW en dronk dan natuurlijk even een bakje koffie bij haar.

Roelofje was een echt 'mensen-mens'. Ze kon met iedereen goed opschieten, was graag bezig met het geven van *noaberhulp* en vervulde af en toe een rol als bemiddelaar. Als er in de buurt weer eens trammelant was, nodigde zij de kempfanen bij haar thuis uit. Onder het genot van een borreltje zorgde ze er dan voor dat de burenruzie werd bijgelegd. Een borreltje was haar trouwens niet vreemd. Iedere avond nam ze een Beerenburger met suiker voor ze naar bed ging.

Haar man, Jan Hendrik de Lange, stierf op 79-jarige leeftijd. Roelofje zou nog vijftien jaar weduwe zijn. In november 1965 kreeg ze last van bron-



Opoe Roelofje de Lange met twee achterkleinkinderen.
(Collectie J.A. Garst-Veltink, Lutten)

chitis en verkoos om in bed te blijven. Ze had echter nog wel gezonde trek, want ze zei tegen haar dochter: *Maakt mi-j maar een soppie eersappel, met een plakkie boterhamworst.* Toen deze echter het eten op haar kamer bracht, vond ze haar moeder dood in bed. Ze was vredig ingeslapen en 94 jaar oud geworden. Roelofje werd begraven op het kerkhof in Lutten, naast haar man. Het graf werd echter niet voorzien van een grafsteen, want dat vond ze maar weggegooid geld. Ook wilde ze geen bloemen. Roelofje zei altijd: *Doe mij maar bloemen, zolang ik leef...*

Met dank aan:

- mevr. J.A. Garst-Veltink, Lutten.
- mevr. R. Wolf-Garst, Hardenberg.